

BASTARDĀBOLIŅA (*Trifolium hybridum* L.) DESKRIPTORI

III RAKSTUROŠANAS UN NOVĒRTĒŠANAS DESKRIPTORI

Metodika izmēģinājumu iekārtošanai tauriņziežu ģenētisko resursu novērtēšanai

Paraugus sēj laukā pavasarī, bez virsauga, ar rokām. Sēj 2m garās rindiņās, katrs numurs aizņem 2 rindiņas. Attālums starp rindiņām 60 cm, starp lauciņiem 1 m. Lauciņa lielums 1 m². Minimālais atkārtojumu skaits – 2-3, kas izvietoti randomizēti.

Par standartšķirnēm izvēlas:

- ✓ lucernai – šķirni „Skrīveri”;
- ✓ bastardāboliņam – „Menta” (2n), „Fricis” (4n);
- ✓ sarkanajam āboliņam – „Skrīveru agro”, „Stendes vēlo”, „Skrīveru tetra”.

Standartšķirnes iekļaujas kopējā paraugu vērtēšanā. Paraugu izvērtēšanas laiks ir sējas gads un 2 nākošie izmantošanas gadi – kopā 3 gadi.

KP mēslojumu iestrādā sējas gada pavasarī (atkarībā no augsnes analīzēm). Papildmēslojumā nākošā gada pavasarī dod komplekso mēslojumu ar minimālu N saturu ~ 2 c/ha.

Izmēģinājuma vietas raksturošanai vēlamie rādītāji:

- a. Valsts
- b. Institūcijas nosaukums un adrese
- c. Institūcijas ģeogrāfiskās koordinātas (platums, garums, augstums virs jūras līmeņa)
- d. Sējas datums
- e. Novākšanas datums
- f. Laukdīdība %
- g. Lauciņu lielums
- h. Atkārtojumu skaits
- i. Augu aizsardzības līdzekļi

VIDES APSTĀKĻI:

- j. Augsnes tips
- k. Reljefs
- l. Augsnes pH
- m. Organiskās vielas saturs augsnē
- n. Augsnes mehāniskais sastāvs
- o. Temperatūra (gada un/vai sezonas minimālā, maksimālā un vidējā)
- p. Nokrišņi (gada un/vai sezonas summa)
- q. Salnas veģetācijas periodā (datums un zemākā temperatūra);

Deskriptora kods	Pazīmes Nr. citos deskriptoros	Descriptors skala	References vērtības	Piezīmes
Raksturojums				
III/1	¹ UPOV 1 ² IPGRI 1.6.6.	Ploiditāte		
		2- diploīds 4- tetraploīds		
III/2	UPOV 2 IPGRI 4.3.1.	Tendence uzziedēt sējas gada rudenī		
		1- ļoti zema 5- vidēja 9- ļoti augsta	1- neuzzied vai uzzied daži augi 5- uzzied ap 50% augu 9- uzzied gandrīz visi augi	Vērtē septembra I dekādē, lauciņam kopumā
III/3	IPGRI 4.4.1.	Ziemcietība		
		1- ļoti maz vai nav bojā gājušo augu 5- vidēja 9- ļoti daudz vai visi augi gājuši bojā	<10% augu gājuši bojā saglabājušies 50% >90% augu gājuši bojā	Vērtē 2 nedēļas pēc veģetācijas sākuma, lauciņam kopumā
III/4		Ataugšanas intensitāte pavasarī		
		1- vāja 5- vidēja 9- strauja		Vērtē 2 nedēļas pēc veģetācijas sākuma, lauciņam kopumā
III/5	UPOV 3	Augu garums pavasarī		
		1- ļoti mazs 3- mazs 5- vidējs 7- garš 9- ļoti garš	< 10 cm 10-15 cm 15-20 cm 20-25 cm >25 cm	2 nedēļas pēc veģetācijas sākuma Nosaka augu garumu cm, mērot 4 x lauciņā, fiksē vidējo
III/6	UPOV 5	Auga lapu krāsas intensitāte		
		1- gaiši zaļa 2- zaļa 3- tumši zaļa		Nosaka vizuāli 2 nedēļas pēc veģetācijas atsākšanās, lauciņam kopumā
III/7	UPOV 4	Cera forma pumpurošanās laikā		

		1- ļoti stāvs 9- gulošs		Nosaka vizuāli lauciņam kopumā
III/8	IPGRI 4.1.1. UPOV 14	Centrālās lapiņas garums ziedēšanas laikā		
		1- ļoti īsa 3- īsa 5- vidēja 7- gara 9- ļoti gara	<2 cm 2-2,7 cm 2,7-3,4 cm 3,4-4,1 cm >4,1 cm	Nosaka lapiņas garumu cm, mērot 5 augiem lauciņā, fiksē vidējo
III/9	IPGRI 4.1.2. UPOV 15	Centrālās lapiņas platums ziedēšanas laikā		
		1- ļoti šaura 3-šaura 5- vidēja 7- plata 9- ļoti plata	<1 cm 1-1,7 cm 1,7-2,4 cm 2,4-3,1 cm >3,1 cm	Nosaka lapiņas platumu cm, mērot 5 augiem lauciņā, fiksē vidējo
III/10	IPGRI 4.2.2.	Auga garums ziedēšanas laikā, ieskaitot ziedgalviņu		
		1- ļoti mazs 3- mazs 5- vidējs 7- garš 9- ļoti garš	<40 cm 40-57 cm 57-74 cm 74-91 cm >91 cm	Nosaka augu garumu cm, vērtē 5 augiem lauciņā, fiksē vidējo
III/11	UPOV 11	Stiebru resnums		
		1- ļoti tievi 9- resni		Nosaka vizuāli ziedēšanas laikā, vērtē 5 augiem lauciņā
III/12	UPOV 13	Stiebru apmatojums		
		1- bez matiņiem 2- ar matiņiem		Nosaka vizuāli ziedēšanas laikā, vērtē 5 augiem lauciņā
III/13	IPGRI 4.3.2. UPOV 6	Ziedēšanas sākums		
		1- ļoti agri 9- ļoti vēlu		Kad 50% augu parādās pirmās krāsainās ziedgalviņas
III/14	UPOV 18	Ziedu krāsa		

		1- gaiši balt - rozā 2- balti - rozā 3- rozā		Nosaka vizuāli ziedēšanas laikā, lauciņam kopumā
III/15	IPGRI 4.4.3.	Ziedēšanas bagātīgums		
		1- reti 9- ļoti bagātīgi		Nosaka vizuāli pilnā ziedēšanas fāzē
III/16	UPOV 16	Ziedgalviņas lielums		
		1- liela 9- maza		Nosaka vizuāli ziedēšanas laikā
III/17	UPOV 17	Ziedgalviņas blīvums		
		1- ļoti blīva 9- skraja		Nosaka vizuāli ziedēšanas laikā
III/18		Veldres izturība		
		1- ļoti zema 9- ļoti augsta		Nosaka vizuāli ziedēšanas laikā, salīdzina ar kontrolšķirni
III/19	IPGRI 4.4.2.2.	1. zāles raža		
		1- ļoti zema 9- ļoti augsta		Ražu nosaka relatīvi attiecībā pret kontroli
III/20	IPGRI 4.4.2.3.	2. zāles raža		
		1- ļoti zema 9- ļoti augsta		Ražu nosaka relatīvi attiecībā pret kontroli
III/21	IPGRI 4.4.2.4.	3. zāles raža		
		1- ļoti zema 9- ļoti augsta		Ražu nosaka relatīvi attiecībā pret kontroli
III/22	IPGRI 4.3.6.	Sēklu krāsa		
		1- zaļas 2- divkrāsainas 3- melnas		
III/23		Izturība pret miltrasu		
		1- ļoti zema 3- zema 5- vidēja 7- augsta	inficēti 90-100% augi 50-90% inficēti 40%-50% inficēti 20-40% inficēti	Vērtē vizuāli lauciņu kopumā

		9- ļoti augsta	nav inficēti vai līdz 10% inficēti	
III/24		Izturība pret vīrusiem		
		1- ļoti zema 3- zema 5- vidēja 7- augsta 9- ļoti augsta	inficēti 90-100% augi 50-90% inficēti 40%-50% inficēti 20-40% inficēti nav inficēti vai līdz 10% inficēti	Vērtē vizuāli lauciņu kopumā
III/25		Piezīmes		
		Jebkura papildus informācija		
III/26		Citoloģiskais raksturojums un identificētie gēni		
III/27		Molekulārie marķieri		
III/28		Attēli		

Paskaidrojumi un izmantotā literatūra

¹UPOV – AVS testa šķirnes deskriptors basatrdāboliņam ‘Menta’ (20.08.1998.)

²IPGRI - tauriņziežu deskriptors (www.ipgri.cgiar.org)

Янсон Ф. И. Клевер розовый. – Москва: Колос, 1968. – 152 с.